

Először szabadon

Megbékélni csak lélekben és nem szavakban lehet

Az ország és a megye számos településéhez hasonlóan hétfőn Salgótarjában is megemlékeztek az 1956-os októberi népfelkelésről, az utána következő hetek politikai küzdelmeiről és a december 8-i sortűz ártatlan áldozatairól. Először ünneplhetünk az események óta a hatóságok zaklatása nélkül, szabadon. S mintha ez a természet kedvére is lett volna: melengető, napsugaras nappal és tiszta estét adott nekünk, ünneplőknek.

Salgótarjában délután negyed öt körül apró csoportokban kezdtek gyülekezni az emberek a megyetanács épülete előtti téren, ahol a gyilkos sorozatlövés elhangzottak. Az érkezők közül sokan a kerítés beton- és kőalapzatára helyezték az emlékezés és a tisztelet virágait, s kegyeletből gyertyát gyújtottak. Háromnegyed öt körül már több száz ember indult el csendben, emlékezve, az élen haladó szabad demokraták vezetésével. Az emlékünnepeket közösen rendezték a Magyar Demokrata Fórum, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Szabad Demokraták Szövetsége salgótarjáni szervezetei, de pártállásra való tekintet nélkül részt vehetett rajta bárki, aki szellemi és érzelmi közösséget vállalt az 1956-os elődökkel.

A nagygyűlés helyszínén, a József Attila Művelődési Központ előtti téren már ezren, vagy még többen is voltak. Az emlékezőket az SZDSZ helyi szervezete nevében Gusztos István tanár köszöntötte. Elsőként Jecsmenik Andor, az 1956-os megyei munkástanács tagja, a szociáldemokrata párt aktivistája szólt a közönséghez. Szavainak hitelt adott az a 13 év és hét hónap, melyet különböző fegyintézetekben töltött el közszerepléséért, a szocialistának mondott személyi diktatúra elleni nyílt és határozott kiállásáért. Szavait az őszinteség és

az igazság mellett a józan mértéktartás, a közmegegyezés és a megbékélés feltétlen akarata jellemezte. Megidézte az októberi forradalom lázas napjait, a leveletés döbbenetét és megaláztatottságát s kifejezte meggyőződését, hogy minden szenvedés ellenére érdemes volt küzdeni a demokráciáért, a közjóért. Amikor a múltba nézünk, gondoljunk a jövőre is — hangsúlyozta —, mert csak a józanság, a türelem, a jól szervezett munka vezethet ki bennünket a gazdasági, társadalmi káoszból. Szívből kívánom, hogy ez a nép faji, vallási, etnikai és tragédiába fulladó pártellentétek nélkül élhessen a most megnyílt lehetőségekkel — fejezte be beszédét Jecsmenik Andor.

Eörsi István költő elmesélte, hogyan függ össze le- tartóztatása a december 8-i salgótarjáni eseményekkel. Az SZDSZ tagja szintén megjárta a börtönöket, ennek ellenére őt sem a bosszú, hanem a békés fejlődés, a nép és a nemzet érdekeinek a kifejezése és szolgálata vezeti. Sohasem remélte, hogy valaha is az ő életében megünneplhetjük a forradalom kitörésének napját, mert még tavaly is a hatalom részéről nagy ellenállásba ütközött az ebbéli törekvés. S öröme mellett éppen ezért van az aggodalma, hiszen még nagyon sok régi politikust ül hatalmi székekben. Végül elmondta Az a nap című emlékező versét, melyet 1959. október 23-án a gyűjtőfogházban írt.

Az SZDSZ helyi csoportjának tagjaként Gergely Erzsébet tanárnő mondani- valóját elsősorban a fiatalokhoz intézte, hiszen maga is csak féligazságokból, rejtve elmondott történetekből ismerte az 1956-os forradalom történetét. A nemzeti megbékélés napján sze-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Megbékélni csak lélekben és nem szavakban lehet

(Folytatás az 1. oldalról.)

retnének, ha elmúlna a félelem, mindenki vállalhatná nézeteit, és önmaga lehetne. Megbékélni azonban — emelte ki — csak lélekben és nem szavakban lehet; továbbá a múlt bevallásával, a jelen formálásával és a jövő megálmodásával, azaz megbékélni csak tenniakarrással lehet.

Ezután három ellenzéki aktivista felolvasta az 1956. december 8-i salgótarjáni sortűz eddig ismert áldozatainak a nevét, majd a Himnusz közös eléneklésével ért véget a nagygyűlés.

☆

Tegnap Balassagyarmaton öt helyszínen is megemlékeztek 1956 áldozatai-

ról. A sort — időrendben is — a város ellenzéki szervezetei által rendezett ünnepség nyitotta 17 órakor a Hősök terén. Ugyancsak ők szervezték meg a vasárnapi emlékező eseményeket is, amelyek során először a Madách Imre Filmszínházban bemutatták ifj. Schiffer Pál Engesztelő című dokumentumfilmjét, majd Huguagyon megkoszorúzták Hargitay Lajos 1956-ban elhurcolt és brutálisan meggyilkolt nemzetőrpáncsnok emlékeresztjét, a valamikori Ipoly-hidnál, kivégzése helyén.

A Hősök terén a szovjet-élművel szemben fekete drapéria és a nemzeti lobogó előtt léptek dobogóra a szónokok, a FIDESZ, majd az MDF végezetül pedig az FDF nevében. Szavaikban

méltatták a 33 évvel ezelőtti események irányítóit, résztvevőit, áldozatait. Emlekeztetve arra, hogy a fiataliságnak hazugságokat tanítottak 56-ról, s becsapták volna őket, ha nem él a forradalmárok emléke a polgárok lelkében.

A Hősök teréről a megemlékezők a temetőbe vonultak, ahol koszorút helyeztek el és gyertyát gyújtottak a forradalom és szabadságharc áldozatainak sárjánál. Innen a művelődési központba vezetett a menet útja, ahol dokumentumkiállítást rendeztek október emlékére.

Ebben az időben már a Rózsavölgyi Márk Zeneiskola színpadán is emlékébrészto műsor zajlott. A családi intézet által szervezett emlékest a Kiváló együttessel címmel kitüntetett Va-

rietas állt a dobogóra zenés irodalmi összeállítással, amely az áldozatokra emlékeztetett.

A műsorban Ágh István és Csikász István versei mellett Bartók Divertimentójának és Allegro barbarójának hangjai is szóltak. A montázsszerűen egymásra épülő alkotások közt elhangzott Nagy Imre azon beszédének részlete is, amelyben a miniszterelnök bejelentette hazánk semlegességét. És felcsendült a hajdan oly népszerű Honvágydal is. A műsor végén pedig a költői kérdés: „Hol vannak a katonák?“, Marlene Dietrich dalából...

Balassagyarmat koszorúkkal, gyertyákkal, versekkel, zenével, csöndben őszintén emlékezett.

(—r—)

Az 1956. december 8-i salgótarjáni sortűz eddig ismert áldozatainak névsora

Dr. Wágner Jenőné adminiszt.	élt 42 évet	Telek Ilona gyári munkás	élt 23 évet
Tóth Sándor villanyszerelő	élt 31 évet	Telek Erzsébet gyári munkás	élt 22 évet
Kakuk József tanuló	élt 10 évet	Fényes Sándor üvegyári fűjt.	élt 24 évet
Vlesovszki Rezső ügyintéző	élt 50 évet	Nagy Sándor gépkezelő -	élt 50 évet
Szabó Gyula üzemvezető	élt 24 évet	Gálfí János vājár	élt 23 évet
Benkő Imre kőműves	élt 59 évet	Zaff József villanyszerelő tan.	élt 18 évet
Kostyál Endre szállítómunkás	élt 28 évet	Kiss István vājár	élt 22 évet
Szabó János segédmunkás	élt 22 évet	Gubányi Ferenc bányafelügyező	élt 45 évet
Kulka József gyári munkás	élt 15 évet	Tóth Sándor vājár	élt 48 évet
Vilcsek Ilona segédmunkás	élt 27 évet	Peresi Ilona üvegbehordó	élt 21 évet
Fényes Ilona segédmunkás	élt 17 évet	Dávid Lajos kovács	élt 25 évet
Tóth András üvegbehordó	élt 20 évet	Szöke Zoltánné hegesztő	élt 38 évet
Nagy Béláné segédmunkás	élt 20 évet	Mihály Ilona üvegyári munkás	élt 18 évet
Chmell Tibor lakatos	élt 17 évet	Molnár Zsigmond rakodó m.	élt 45 évet
Krupa János faipari techn.	élt 21 évet	Németh Ferenc bányász	élt 27 évet
Fekete József lakatos	élt 19 évet	Balázs József kovács	élt 31 évet
Sály Miklós gépfarmázó	élt 20 évet	Kosléder László asztalos	élt 22 évet
Jónás János BM-dolgozó	élt 23 évet	Szarvas Pál bányai munkav.	élt 30 évet
Ravasz István egyetemi hallg.	élt 18 évet	Koczka László technikus	élt 18 évet
Pallai József gépipari techn.	élt 20 évet	Vámos Józsefné begyűjt. megb.	élt 26 évet
Fekete Imre Nándor számlázó	élt 26 évet		
Molnár Józsefné	élt 26 évet		
Kiss Gábor ipari tanuló	élt 17 évet		
Bártfai József kovács	élt 30 évet		
Angyal Pál szállítási felv.	élt 43 évet	Hadadi Rudolf műszaki fordító	élt 43 évet
Havasi László lakatostanuló	élt 17 évet	Hargitay Lajos gépészmérnök	élt 28 évet

☆

